

## Lausunto vuoden 2017 osto- ja velvoiteliikenteestä

1479/08/01/00/2016

KH § 196

Valmistelija: Marita Toikka

### Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 16.8.2016:

#### "Lausuntopyyntö vuoden 2017 osto- ja velvoiteliikenteestä

Suomen rautateillä harjoitetaan tällä hetkellä henkilöliikennettä kolmella eri tavalla järjestettynä. Näitä ovat julkisen palvelun velvoitteen alainen liikenne, VR-Yhtymä Oy:n markkinaehtoinen liikenne sekä valtion tukema ostoliikenne. VR-Yhtymä Oy:lle on myönnetty yksinoikeus henkilöliikenteen harjoittamiseen Suomen rautateillä liikenne- ja viestintäministeriön sekä VR:n välisellä yksinoikeussopimuksella. Yksinoikeussopimuksen nojalla VR harjoittaa markkinaehtoista henkilöliikennettä liiketaloudellisin perustein, jolloin se vastaa itsenäisesti vuorotarjonnasta ja liikenteen aikatauluista.

Yksinoikeutensa vastineeksi VR harjoittaa julkisen palvelun velvoitteen alaista liikennettä yhteensä 20 miljoonalla eurolla vuosittain. Tämän lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö hankkii yhtiöltä henkilöliikennepalveluja 30 miljoonalla eurolla vuosittain. Sekä velvoite- että ostoliikenteen vuorot ja aikataulut VR suunnittelee yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Osto- ja velvoiteliikenteellä pyritään täydentämään vuorotarjontaa ja mahdollistamaan liikenne selvaisilla yhteysväleillä, jonne sitä ei markkinaehtoisesti synny. Tällä pyritään kulloinkin käytössä olevilla resursseilla mahdollisimman suureen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen tukemalla laajaa joukkoa kansalaisia heidän liikkumistarpeissaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö suunnittelee osto- ja velvoiteliikenteen mukaisten aikataulujen uudelleentarkastelua vuodelle 2017. Voimassa olevan velvoiteliikennettä koskevan päätöksen mukaan nykyinen velvoiteliikenne päättyy 10.12.2016. Ostoliikennesopimus on voimassa 31.12.2018 saakka, mutta myös sitä tarkastellaan samassa yhteydessä.

Osto- ja velvoiteliikenteen ensi vuoden suunnittelua varten pyydämme näkemyksiänne alueenne liikkumistarpeista sekä osto- ja velvoiteliikenteen vuoroista ja aikatauluista. Pyydämme erityisesti tuomaan esille millaisia taloudellisia ja muita vaikutuksia mahdollisilla junavuoroilla olisi alueellenne, esimerkiksi työssäkäyntiin ja opiskeluun sekä yritysten toimintaan. Pyydämme myös tuomaan esille, millaisia vaikutuksia alueen junaliikenteellä on muuhun liikennealan elinkeinotoimintaan alueellenne. Toivomme, että kertoisitte näkemyksenne myös siitä, miten junaliikenteen aikatauluja tulisi kehittää olemassa olevien resurssien puitteissa ja mitkä junavuorot

olisivat kannaltanne kaikista kriittisimmät.

### **Kaupunkikehitysjohtaja Topiantti Äikkään selvitys 2.9.2016:**

”Kaikki Imatran asemalla pysähtyvä henkilöjunaliikenne on VR-Yhtymä Oy:n markkinaehtoista liikennettä, eli Imatran alueella ei ole osto- ja velvoiteliikennettä. Joensuusta eteenpäin suuntautuva osto- ja velvoiteliikenne toimii Imatran kautta kulkevien junien jatkoyhteyksinä ja siten ne ovat tärkeitä Imatran alueen liikenneyhteyksille.

Imatran asemalta liikennöi tällä hetkellä arkisin 7 junavuoroa Helsingin suuntaan ja 6 junavuoroa Joensuun suuntaan. Junavuroja Imatralla karsittiin muutamia vuosia sitten ja jäljelle jääneet vuorot muodostavat sellaisen minimitarjonnan josta ei ole enää varaa karsia.

Imatralla toimii Saimaan ammattikorkeakoulun ja Saimaan ammattiopiston toimipisteet, joissa opiskelee satoja opiskelijoita. Osa opiskelijoista on muualta Imatralla tulevia nuoria joille hyvät yhteydet kotikaupunkiin on tärkeitä. Imatralaisista nuorista luonnollisesti osa hakeutuu jatko-opintoihin oman kotikaupungin ulkopuolelle. Näille nuorille hyvät ja luotettavat yhteydet opiskelukaupunkiin ovat tärkeitä. Toimiva junayhteys koti- ja opiskelupaikkakunnalle saattaa vaikuttaa opiskelijan valintaan koulupaikkaa hakiessa.

Imatralla viikoksi opiskelemaan saapuville nuorille tärkeitä junavuroja ovat:

- Perjantaisin InterCity 8 Imatra 14:12 – Helsinki 16:42
- Perjantaisin InterCity 5 Imatra 15:46 – Joensuu 17:40
- Perjantaisin InterCity 10 Imatra 17:12 – Helsinki 19:42
- Perjantaisin InterCity 7 Imatra 17:40 – Joensuu 19:23
- Sunnuntaisin InterCity 11 Helsinki 18:17 – Imatra 20:41
- Sunnuntaisin InterCity 12 Joensuu 18:17 – Imatra 20:12

Imatralaisille muualla opiskeleville nuorille tärkeitä vuoroja ovat mm:

- Perjantaisin InterCity 10 Joensuu 15:17 – Imatra 17:10
- Perjantaisin InterCity 7 Helsinki 15:17 – Imatra 17:37
- Perjantaisin Pendolino 9 Helsinki 16:17 – Imatra 18:44
- Sunnuntaisin InterCity 10 Imatra 17:12 – Helsinki 19:42
- Sunnuntaisin InterCity 7 Imatra 17:40 – Joensuu 19:23
- Sunnuntaisin Pendolino 9 Imatra 18:46 – Joensuu 20:42

Opiskelijoiden kannalta on tärkeää turvata perjantaisin iltapäivästä ja alkuillasta sekä sunnuntaisin illalla sujuva yhteys kotipaikkakunnan ja opiskelupaikkakunnan välillä. Tällainen yhteys on esimerkiksi ostoliikenteenä ajettava juna 763 Joensuusta Nurmekseen, joka tarjoaa sujuvan jatkoyhteyden InterCity 5 junasta aina Nurmekseen asti.

Arkipäivisin sujuva junayhteys Helsingin ja Imatran välillä on tärkeää, jotta kulkeminen kaupunkien välillä työ- ja liikematkoilla on sujuvaa. Ensimmäinen juna Imatralta Helsinkiin lähtee arkipäivisin 6:15 jolla ehtii hyvin yhdeksäksi Helsinkiin. Yhteys kymmeneksi on liikematkailun kannalta myös tärkeä. Iltapäivällä kotiinpaluu onnistuu hyvin klo 15 ja 16 jälkeen. Ehtiminen klo 16:17 lähtevään junaan on usein epävarmaa ja kahden tunnin odotus seuraavaan junaan ei ole miellyttävää, joten siksi klo 17 jälkeen Helsingistä lähtevä junavuoro palvelisi työ- ja liikematkalaisia hyvin. On korostettava sitä, että Helsingistä Imatralle saapuville työ- ja liikematkustajille löytyy junavuorot aamulla ja iltapäivällä joista ei ole enää varaa karsia.

Imatran Immolassa sijaitsee rajavartiolaitos, jossa toimii varusmiesten erikoisrajajääkärikoulutus. Imatran paikallisliikennettä on kehitetty yhteistyössä Rajavartiolaitoksen kanssa siten, että varusmiehillä on sujuvat yhteydet Immolasta Helsinkiin ja Joensuuhun lähteville junille perjantaisin sekä Helsingistä ja Joensuusta saapuvilta junilta takaisin Immolaan sunnuntaisin.

Varusmiesten liikkumiseen kannalta tärkeitä vuoroja ovat:

- Perjantaisin Pendolino 6 Imatra 11:12 – Helsinki 13:42
- Perjantaisin InterCity 3 Imatra 12:46 – Joensuu 14:40
- Perjantaisin InterCity 8 Imatra 14:12 – Helsinki 16:42
- Perjantaisin InterCity 5 Imatra 15:46 – Joensuu 17:40
- Sunnuntaisin InterCity 12 Joensuu 18:17 – Imatra 20:12
- Sunnuntaisin InterCity 115 Helsinki 20:17 – Imatra 22:41

Kehitettäessä aikatauluja Imatran kaupunki näkee, että muutoksista tiedotetaan kaupunkia ajoissa, jotta jatkoyhteyksien suunnittelulle jää tarpeeksi aikaa. Paikallisliikenteen aikataulukausi noudattaa koulujen lukuvuosien aikataulua ja siitä poikkeavina aikoina muutoksia ei tehdä. Jatkoyhteyksien järjestäminen paikallisliikenteeseen joka pääosin noudattaa tunnin autokiertoa on haasteellista jos junien saapumisajat (monta minuuttia yli tasan) poikkeavat paljon toisistaan.”

### **Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy:n (Aki Keskinen) lausunto 8.9.2016:**

"Junaliikenteen osuus Suomen kokonaisliikenteestä on muutaman prosentin luokkaa. Liikematkustuksessa sen osuus on kuitenkin suurempi ja siihen liittyy myös merkittävää kasvupotentiaalia, koska juna on yrityksille edullinen, tehokas ja ympäristöystävällinen vaihtoehto. Junaa käyttävät erityisesti yritysten toimihenkilöt, jotka voivat työskennellä junassa. Etelä-Karjala on merkittävä teollisuuden keskittymä, jonka toiminnan ja henkilöstön kannalta junavuorot ovat olennaisia.

Yritysten kannalta toimivat yhteydet ja aikataulut Imatralla Helsinkiin ja Helsinki-Vantaan lentoasemalle ovat niiden toiminnan kannalta merkittäviä. Aamuliikenteessä puutteena on aamuvuoro, jolla ehtisi Hki-Vantaan aamulennoille. Samoin iltaliikenteessä puuttuu vuoro, joka lähtisi Helsingistä klo 17 aikoihin.

Tuleva kaksoisraide nopeuttaa junaliikennettä entisestään ja mahdollistaa joustavamman vuorojen suunnittelun. Tämä kasvava potentiaali tulisi VR:n hyödyntää myös liikenteen kasvuun ja rautatieliikenteen osuuden kasvattamiseen liikenteessä välillä Helsinki-Imatra."

**Kj:n ehdotus:**

Kaupunginhallitus antaa kaupunkikehitysjohtaja Topiantti Äikkään selvityksen sekä Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy:n lausunnon mukaiset lausunnot asiasta.

**Päätös:**

Hyväksyttiin.

---

Otteen oikeaksi todistaa Imatralla 20.9.2016  
KESKUSHALLINTO- JA KONSERNIPALVELUT

Tiina Luukkonen  
toimistosihteeri

**Jakelu**

Liikenne- ja viestintäministeriö  
Kaupunkikehitys- ja tekniset palvelut/Topiantti Äikäs  
Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy/Aki Keskinen